DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
25. februar 1999 *

I sag C-195/97,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Paolo Stancanelli, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Italienske Republik ved afdelingschef, professor Umberto Leanza, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, bistået af statens advokat, Pier Giorgio Ferri, og med valgt adresse i Luxembourg på Italiens Ambassade, 5, rue Marie-Adélaïde,

sagsøgt,

angående en påstand om, at de fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i henhold til fællesskabsretten, idet den ikke inden for den fastsatte frist har udstedt de bestemmelser, der er nødvendige for i national ret at gennemføre Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (EFT L 375, s. 1), eller givet Kommissionen underretning herom, og idet den navnlig ikke har opfyldt den forpligtelse, der er fastsat i direktivets artikel 3, stk. 2,

* Processprog: italiensk.

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. J. G. Kapteyn, og dommerne G. F. Mancini, J. L. Murray (refererende dommer), H. Ragnemalm og K. M. Ioannou,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 12. november 1998,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 20. maj 1997 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i henhold til fællesskabsretten, idet den ikke inden for den fastsatte frist har udstedt de bestemmelser, der er nødvendige for i national ret at gennemføre Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (EFT L 375, s. 1, herefter »direktivet«), eller givet Kommissionen underretning herom, og idet den navnlig ikke har opfyldt den forpligtelse, der er fastsat i direktivets artikel 3, stk. 2.

2 Efter direktivets artikel 12, stk. 1, skal medlemsstaterne dels sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme direktivet inden to

år fra dets meddelelse, dels straks underrette Kommissionen derom. Direktivet blev meddelt medlemsstaterne den 19. december 1991, og nævnte frist udløb således den 19. december 1993.

3 Efter direktivets artikel 3, stk. 2, skal medlemsstaterne inden for samme frist som sårbare zoner udpege alle kendte jordområder på deres område, hvorfra der er afstrømning til vand, som bidrager til forureningen, og vand, der kan blive berørt af forurening, og inden seks måneder underrette Kommissionen om denne oprindelige udpegelse.

4 Ifølge samme artikels stk. 5 er medlemsstaterne fritaget for pligten til at kortlægge specifikke sårbare zoner, når de anser hele deres nationale område for sårbare zoner og udarbejder og anvender de handlingsprogrammer, hvorved forurening af vand forårsaget af nitrat, der stammer fra landbruget, skal formindskes og hindres på hele deres nationale område.

5 Efter direktivets artikel 4 skulle medlemsstaterne med henblik på for alt vand at skabe et generelt niveau for beskyttelse mod forurening inden den 19. december 1993 udarbejde en kodeks eller kodekser for godt landmandskab, som skulle følges af landbrugerne på et frivilligt grundlag.

6 Kommissionen modtog ingen underretning fra den italienske regering om gennemførelsen af dette direktiv i den italienske retsorden på den ene side, og på den anden side om udpegelsen af særligt sårbare zoner, eller om, at den agtede at

udpege hele det nationale område som sårbare zoner i henhold til direktivets artikel 3, stk. 5. Kommissionen rådede i øvrigt ikke over oplysninger, på grundlag af hvilke den kunne fastslå, at Den Italienske Republik havde opfyldt sine forpligtelser, og den opfordrede derfor ved skrivelse af 10. juli 1995 den italienske regering til inden for en frist på to måneder at fremsætte sine bemærkninger.

7 Kommissionen modtog intet svar fra Den Italienske Republik og tilstillede den derfor den 26. juli 1996 en begrundet udtalelse, hvori den opfordrede den til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme udtalelsen senest seks måneder efter dennes forkyndelse.

8 Ved skrivelse af 20. januar 1997 meddelte Den Italienske Republik, idet den samtidig erkendte, at den endnu ikke havde udstedt specielle regler for at gennemføre direktivet, at den i alt væsentligt havde opfyldt de i direktivet fastsatte forpligtelser, herunder forpligtelserne ifølge artikel 3, stk. 2, og artikel 4.

9 På baggrund af de oplysninger, Den Italienske Republik havde givet, fastholdt Kommissionen ikke sin kritik om, at direktivets artikel 4 ikke var blevet gennemført.

10 Den mente derimod, at Den Italienske Republik stadig ikke havde opfyldt sine forpligtelser for så vidt angår gennemførelsen af direktivets artikel 12 og artikel 3, stk. 2, og besluttede derfor at anlægge nærværende sag.

11 Kommissionen har anført, at Den Italienske Republik har undladt at kortlægge vand, der er berørt af forurening, og vand, der kan blive berørt af forurening, i overensstemmelse med artikel 3, stk. 1. Den har fastslået, at Den Italienske Republik ville have været fritaget for pligten til at kortlægge sårbare zoner, såfremt den i overensstemmelse med stk. 5, havde anset hele sit nationale område for sårbar zone.

12 Den italienske regering har gjort gældende, at den, efter at Kommissionen havde fremsat sin begrundede udtalelse, over for denne oplyste, at den havde vedtaget forskellige foranstaltninger med henblik på at gennemføre direktivet. Den har i øvrigt meddelt Kommissionen, at den i henhold til en bemyndigelse fra det italienske parlament agter at udstede et lovdekret, hvorved det af direktivet omhandlede område vil blive fuldstændigt reguleret.

13 Kommissionen har udtalt, at direktivet først og fremmest har til formål at nedbringe og forhindre forurening af vandområder, der er direkte eller indirekte forurenet af nitrater, der stammer fra landbruget. Den har gjort gældende, at direktivet for at være rigtigt gennemført, kræver, at en bestemt linje følges. Den mener, at medlemsstaterne i den første fase må bestemme, hvilke vandområder og zoner der er udsat for forurening. I en anden fase vedtager og anvender de de foranstaltninger, der er nødvendige for at modvirke den således fastslåede forurening. Kommissionen har konstateret, at Den Italienske Republik fuldstændig har undladt den kortlægning af sårbare zoner, som er en forudsætning for at vedtage de i artikel 4 og 5 nævnte foranstaltninger, der har til formål at nedbringe eller forhindre forureningen af vandområderne.

14 Det bemærkes, at det af direktivets artikel 3 og 5 fremgår, at medlemsstaterne skal opfylde deres forpligtelse til at kortlægge de sårbare zoner, før de træffer foranstaltninger med henblik på at iværksætte nævnte artikel 5, hvis formål er at nedbringe eller forhindre forureningen af vandområderne. Ifølge artikel 3, stk. 5, er medlemsstaterne kun fritaget for pligten til at kortlægge specifikke sårbare zoner, hvis de rettidigt udarbejder og anvender de i artikel 5 omhandlede handlingsprogrammer på hele deres nationale område.

15 Den italienske regering har ikke bestridt, at der endnu ikke er sket nogen kortlægning af de sårbare zoner i overensstemmelse med direktivets artikel 3, stk. 2.

16 Den har i duplikken anført, at dokumentationen vedrørende de foranstaltninger, der er gennemført for at iværksætte direktivets artikel 5, for tiden er under fremsendelse til Kommissionen.

17 Det er ufornødent at undersøge de nævnte foranstaltninger, idet det kan fastslås, at det fremgår af sagen, at disse foranstaltninger ikke blev vedtaget inden for den i direktivet fastsatte frist.

18 Af det anførte fremgår i det hele, at de foranstaltninger, der har været nødvendige for korrekt at gennemføre direktivet i italiensk ret, ikke fristmæssigt blev vedtaget eller meddelt Kommissionen.

19 Det kan herefter fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 12, stk. 1, idet den ikke inden for den fastsatte frist ved lov eller administrativt har udstedt de bestemmelser, der er nødvendige for at gennemføre direktivet, eller givet Kommissionen underretning herom, og idet den navnlig ikke har opfyldt den forpligtelse, der er fastsat i direktivets artikel 3, stk. 2.

Sagens omkostninger

20 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Den Italienske Republik har tabt sagen og bør derfor i overensstemmelse med Kommissionens påstand dømmes til at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) **Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 12, stk. 1, i Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, idet den ikke inden for den fastsatte frist ved lov eller administrativt har udstedt de bestemmelser, der er nødvendige for at gennemføre dette direktiv, eller givet Kommissionen underretning herom, og idet den navnlig ikke har opfyldt den forpligtelse, der er fastsat i direktivets artikel 3, stk. 2.**

2) **Den Italienske Republik betaler sagens omkostninger.**

Kapteyn Mancini Murray

Ragnemalm Ioannou

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 25. februar 1999.

R. Grass P. J. G. Kapteyn

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling